

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 22/05-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. januára 2005 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. M. Š., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. J. S., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 a základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 6 Obo 249/02 z 29. apríla 2003, ako aj postupom Krajského súdu v Košiciach v konaniach vedených pod sp. zn. 10 Cb 367/00 a sp. zn. 10 Cb 854/00 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť PhDr. M. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 10. septembra 2003 doručené podanie PhDr. M. Š., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. S., K., označené ako „*Sťažnosť proti porušovaniu základných ľudských*

práv garantovaných Článkom 6, odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 46 ods. 1 a čl. 48, odsek 2 Ústavy SR“.

Z obsahu podania vyplynulo, že sťažovateľ podal 7. septembra 2000 žalobu Krajskému súdu v Košiciach proti VSŽ, a. s., Košice, v ktorej uplatnil dva nároky: nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti podľa Občianskeho zákonníka a nárok na vyplatenie ujmy v peniazoch za spôsobenú škodu podľa Obchodného zákonníka.

Sťažovateľ ďalej uviedol:

«Krajský súd, vo veci podanej žaloby postupne realizoval procesné úkony, prijal rozhodnutia, došlo k pojednávaniam. Okrem toho vo veci konal aj Najvyšší súd SR. Ten dňa 29. októbra 2001 uznesením č. k. 6 Obo 105/01 potvrdil uznesenie Krajského súdu o uložení pokuty žalovanej. (...)

Krajský súd dňa 16. mája 2002 rozsudkom č. k. 10 Cb 854/00-104 rozhodol, že nároky sťažovateľa sú opodstatnené. Súd rozhodol iba o základe veci, teda o opodstatnenosti žaloby žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody. Žalovaná sa dňa 8. júla 2002 odvolala proti rozsudku na Najvyšší súd SR. (...)

Sťažovateľ sa sťažnosťou zo dňa 23. januára 2003 obrátil na Ústavný súd SR a požiadal ho o ochranu jeho ústavného práva na konanie súdu v jeho veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd jeho sťažnosť dňa 26. februára 2003 odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť (...) spis. zn. II. ÚS 40/03.

Najvyšší súd SR vo veci rozhodol dňa 29. apríla 2003 uznesením č. k. 6 Obo 249/02 takto: „Napadnutý rozsudok zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie“.

Označený súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade si žalobca uplatňuje práva, ktoré vznikli zo vzťahov upravených Občianskym zákonníkom a preto vecná príslušnosť súdu prvého stupňa nemôže byť založená ustanoveniami § 9, ods. 3, písm. c, bod 1 Obč. s. p. V danom prípade je, podľa právneho názoru Najvyššieho súdu, príslušný konať v prvom stupni vo veci okresný súd. Ďalej konštatuje, že proti uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Uznesenie bolo na Krajský súd doručené 7. júla 2003 a sťažovateľovi dňa 14. júla 2003, čo je v rozpore s ustanovením § 158 ods. 3 Obč. s. p. Sťažovateľ do dňa podania sťažnosti na Ústavný súd nedostal žiadne vyjadrenie krajského súdu o jeho ďalšom postupe vo veci.»

Sťažovateľ na základe uvedených skutočností namieta, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 29. apríla 2003 vo veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 10 Cb 854/00 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol takto:

„1. Najvyšší súd SR vo veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 10 Cb 854/00 prijal uznesenie pod sp. zn. 6 Obo 249/02, ktorým porušil právo PhDr. M. Š. na spravodlivý proces zaručené Čl. 6, ods. 1 Dohovoru ako aj právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46, ods. 1 Ústavy SR.

2. Najvyšší súd svojím uznesením č. k. 6 Obo 249/02 z 29. apríla 2003 porušil právo PhDr. M. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48, ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho veci spravodlivo a v primeranej lehote podľa Čl. 6, ods. 1 Dohovoru.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. k. 6 Obo 249/02 z 29. apríla 2003 ruší a vec vracia na ďalšie konanie.

4. Najvyššiemu súde SR v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 10 Cb 367/00 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

5. Krajskému súde v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 367/00 prikazuje po rozhodnutí Najvyššieho súdu vo veci konať bez zbytočných prietáhov.

6. PhDr. M. Š. priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk (slovom: sto tisíc slovenských korún), ktoré je Najvyšší súd SR v Bratislave povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

7. *PhDr. M. Š. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 15 000 Sk (slovom: pätnásť tisíc slovenských korún), ktoré Najvyšší súd SR v Bratislave je povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí, pričom zisťoval, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 tohto zákona. Návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd v rámci predbežného prerokovania odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 249/02 z 29. apríla 2003 a domáhal sa zrušenia tohto uznesenia. Na ústavný súd sa v tejto súvislosti obrátil preto, aby „*skutkové a právne závery napadnutého uznesenia Najvyššieho súdu podrobil kontrole a vyslovil nálezh, že jeho vyvodené závery sú zjavne neodôvodnené, z ústavného hľadiska neudržateľné a majú za*

následok porušenie základného práva sťažovateľa na spravodlivý proces a práva na prejednanie jeho veci bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľ uvádza, že jeho právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo prejednaná v primeranej lehote, bez zbytočných prieťahov porušil Najvyšší súd prijatým uznesením zo dňa 29. apríla 2003 tým, že z obsahu rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 16. mája 2002 vo veci nevyplýva, že ide výlučne iba o občianskoprávnu vec“.

Označeným rozhodnutím najvyšší súd v právnej veci sťažovateľa zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu č. k. 10 Cb 854/00-43 zo 16. mája 2002 a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (7. júla 2003). Krajský súd zaslal 9. júla 2003 rozhodnutie účastníkom konania a súdny spis postúpil 17. júla 2003 v súlade s uznesením najvyššieho súdu Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“). Okresný súd zapísal postúpenú vec do registra Cb a neskôr (25. júla 2003) do registra C pod sp. zn. 12 C 212/2003.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy je predovšetkým umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01). K odopretiu súdnej ochrany preto nedochádza, ak osobe bolo umožnené domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na príslušnom súde, za predpokladu, že tieto súdy vo veci riadne konali a rozhodli (I. ÚS 62/97).

Vo vzťahu k namietanému odôvodneniu rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že z obsahu napadnutého uznesenia vyplynuli okrem iného tieto skutočnosti:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e) O. s. p. Zistil, že žalobca sa domáhal zaplatenia sumy 38 000 000,- Sk ako náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávnenými zásahmi žalovaného do práva na ochranu jeho osobnosti podľa § 13 ods. 2 Obč. zák. ako aj sumy 60 000 000,- Sk ako náhrady škody spôsobenej neoprávnenými zásahmi do práva na ochranu osobnosti, podľa § 16 Obč. zák. V danom prípade si žalobca uplatňuje práva, ktoré vznikli zo vzťahov upravených Občianskym zákonníkom. Vecná príslušnosť súdu prvého stupňa preto nemôže byť založená ustanovením § 9 ods. 3 písm. c)

bod 1 O. s. p. v znení, platnom v čase začatia konania, ako to uvádza žalobca vo svojom návrhu. (...)

Kedže v danom prípade je príslušný konať v prvom stupni vo veci okresný súd (§ 9 ods. 1 O. s. p.), odvolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach zrušil [§ 221 ods. 1 písm. b) O. s. p.] a vec mu vrátil na ďalšie konanie, v ktorom bude krajský súd postupovať v zmysle citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.“

Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) podľa svojej konštantnej judikatúry vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma, či konanie ako celok bolo spravodlivé, a nie je zásadne oprávnený a povinný posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným i súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu súd vyvodil (II. ÚS 21/96). Do obsahu základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), dožadovať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z uvedeného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrálne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd konštatuje, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Nad rámec tohto odôvodnenia ústavný súd poukazuje na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 4/94, mutatis mutandis I. ÚS 8/96, II. ÚS 3/97).

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. Sťažovateľ sa vo svojej sťažnosti ďalej domáhal zrušenia označeného uznesenia najvyššieho súdu, keď namietal, že tento svojím uznesením porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri posudzovaní sťažnosti sťažovateľa v tejto časti vychádzal z toho, že poskytuje ochranu tým právam, ktorých porušenie namieta, len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu uplatnená v čase, keď k porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo (I. ÚS 34/99, III. ÚS 20/00). Sťažovateľ namietal zbytočné prietahy v konaní toho súdu (najvyšší súd), ktorý o jeho veci v okamihu podania sťažnosti, t. j. 10. septembra 2003, už nekonal [pričom v tomto čase vo veci nekonal ani krajský súd (t. j. vo veci sp. zn. 10 Cb 854/00), ale označený okresný súd, ktorému bola vec postúpená].

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3. Sťažovateľ ďalej namietal aj porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy (s. 4 sťažnosti) označenými všeobecnými súdmi, pričom však toto porušenie vo svojej sťažnosti nijako neodôvodnil. Sťažovateľ okrem toho uviedol vo svojom návrhu na rozhodnutie aj vec

vedenú na krajskom súde pod sp. zn. 10 Cb 367/00, o ktorej sa inak v návrhu bližšie nezmienil.

Keďže ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania (okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone), odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. januára 2005